

**KONFERENCIJE KAO OBLIK TRAJNE
IZOBRAZBE KORISNIKA: PRIMJER SREDIŠNJE
MEDICINSKE KNJIŽNICE MEDICINSKOG
FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

CONFERENCES AS A FORM OF USERS'
CONTINUING EDUCATION: THE EXAMPLE OF
THE CENTRAL MEDICAL LIBRARY AT THE UNIVERSITY
OF ZAGREB SCHOOL OF MEDICINE

Ivana Majer

Središnja medicinska knjižnica,
Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
ivana.majer@mef.hr

Marijan Šember

Središnja medicinska knjižnica,
Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
marijan.sember@mef.hr

UDK / UDC 061.3:374:[027.7:61](497.5 Zagreb)

Stručni rad / Professional paper

Primljeno / Received: 2. 11. 2018.

Prihvaćeno / Accepted: 12. 12. 2018.

Sažetak

Cilj. Na primjeru konferencije u organizaciji visokoškolske knjižnice cilj je prikazati koristi koje konferencija može donijeti u okupljanju i povezivanju knjižnice s korisnicima i suradnicima.

Pristup/metodologija. Prikazana je konferencija o medicinskim informacijama (*Medical Information Conference Croatia – MICC*) koju organizira Središnja medicinska knjižnica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Obrađeni su rezultati koji govore

o broju i strukturi predavača te sudionika konferencije. Zaključci naznačuju ulogu konferencije koja je pružila knjižnici priliku za sudjelovanje u stalnom usavršavanju djelatnika u medicini te uključivanje u službene programe trajne medicinske izobrazbe liječnika.

Rezultati. Uspješnost koncepcije konferencije MICC koju je organizator usklađivao s korisničkim zahtjevima i potrebama potvrđena je istraživanjem provedenim na broju i strukturi sudionika konferencije. Rezultati pokazuju da su liječnici najčešći sudionici konferencije (čine 45,1 % sudionika u razdoblju od 2009. do 2018. godine), čime je ostvaren cilj knjižnice u pružanju podrške stručnjacima iz područja djelovanja svoje matične ustanove.

Praktična primjena. Konferencije su djelotvoran način povezivanja visokoškolske knjižnice s korisnicima i suradnicima, ali i pružanja podrške u ostvarivanju obrazovnih ciljeva matične ustanove. Knjižnice organiziranjem konferencija mogu sudjelovati u osvještavanju informacijskih potreba sudionika, poučavati ih informacijskoj pismenosti i poticati na cjeloživotno učenje.

Društveni značaj. Specijalizirane konferencije iz područja djelovanja visokoškolskih knjižnica, usmjerene na informacijsko opismenjavanje, doprinose upoznavanju korisničke zajednice s aktualnim temama s područja znanstvenih informacija i znanstvene komunikacije.

Originalnost/vrijednost. U ovom radu opisana je jedina redovita konferencija korisnika medicinskih informacija organizirana u Hrvatskoj od strane visokoškolske knjižnice. Također, rad prikazuje iskustvo visokoškolske knjižnice u organizaciji konferencije, izboru tema i prepoznavanju informacijskih potreba korisničke zajednice.

Gljučne riječi: cjeloživotno učenje, konferencije, trajna medicinska izobrazba, visokoškolske knjižnice

Abstract

Purpose. On an example of a conference organized by an academic library, the aim of the paper is to illustrate the benefits a conference can bring to networking between a library and its community.

Approach/methodology. The Medical Information Conference (MICC) is organized by the Central Medical Library affiliated to the University of Zagreb School of Medicine. The research results on the number and profile of the conference speakers and participants are presented. The conclusions point to the role of the conference that provided the library with the opportunity to participate in continuing training of health professionals, and inclusion in the official programs of continuing medical education.

Findings. The success of the MICC Conference concept, which the organizer aligned to the user's requirements and needs, was confirmed by the research that inves-

tigated the number and the profile of the conference participants. The results show that the physicians are the most frequent participants of the conference (45.1% of the total number of participants in the period from 2009 to 2018), and thus the aim of the library to provide support to experts from the field of expertise of its parent institution has been achieved.

Practical implications. Conferences are an effective way of connecting an academic library with its users and partners, as well as for providing support in achieving the educational goals of the parent institution. By organizing conferences, libraries can participate in raising awareness of information needs of participants, teaching them information literacy and encouraging lifelong learning.

Social implications. Specialized conferences focusing on information literacy in the area of higher education contribute to familiarizing the user community with current topics in the field of scientific information and scientific communication.

Originality/value. The paper describes the only regularly held conference on medical information organized in Croatia by an academic library. In addition, the paper presents the library experience in organizing a conference, exploring topics and identifying information needs of the user community.

Keywords: academic libraries, conferences, continuing medical education, lifelong learning

1. Uvod

U preporukama koje je krajem 2017. godine britanska udruga visokoškolskih i sveučilišnih knjižnica SCONUL (Society of College, National and University Libraries) uputila visokoškolskim knjižnicama kako bi mogle uspješno djelovati i reorganizirati svoje buduće djelovanje, na prvom se mjestu nalaze aktivnosti usmjerene prema zajednici korisnika.¹ Okružje u kojem korisnička zajednica djeluje sve se brže mijenja, a s njime se mijenjaju i korisničke potrebe. Informacijski prostor postaje sve složeniji², pa su knjižničarima sve potrebija nova znanja i vještine kako bi sačuvali povjerenje korisnika i zadržali knjižnicu kao važno mjesto

¹ Usp. Pinfield, S.; A. M. Cox; S. Rutter. Mapping the future of academic libraries: a report for SCONUL. #mappingacademiclibraries, November 2017. // SCONUL – Society of College, National and University Libraries, 9 February 2018. Str. 56–57. [citirano: 2018-09-29]. Dostupno na: <https://sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/Mapping%20the%20Future%20of%20Academic%20Libraries%20Final%20proof.pdf>.

² Usp. Kubelka, M. Top 10 trends at the 2017 Charleston Library Conference. // Wiley – Space: discover the future of research, 16 November 2017. [citirano: 2018-10-02]. Dostupno na: <https://hub.wiley.com/community/exchanges/discover/blog/2017/11/15/top-10-trends-at-the-2017-charleston-library-conference>.

u njihovu profesionalnom životu. U tu svrhu knjižnice svoju ulogu moraju učiniti javno vidljivom i tu vidljivost povećavati dokazima iz prakse.³

Govoreći o suradnji knjižnica s javnošću, Dora Sečić javnost je podijelila na užu i širu.⁴ U kontekstu ovog rada, iz pojma uže javnosti izdvojili bismo druge knjižnice i knjižničare te stvarne korisnike, a iz šire strukovne organizacije i predstavnike potencijalnih korisnika. Sečić naglašava da je „glavno područje interesa svakoga rada s javnošću imidž (dojam)“⁵ i da bi svaka knjižnica morala biti „svjesna da potporu zajednice treba zaraditi dokazujući da je korisna toj zajednici“.⁶

Konferencije su jedan od mogućih oblika djelovanja knjižnice u korisničkoj zajednici. Pojam korisničke konferencije (engl. *user conference*) dolazi iz komercijalnog svijeta, pretežno iz svijeta trgovine i marketinga. One okupljaju stvarne i potencijalne korisnike nekog proizvoda ili usluge kako bi se korisnici povezali i bolje tržišno pozicionirali taj proizvod ili uslugu.⁷ Takav događaj može organizirati svaka tvrtka s kritičnom masom korisnika svojih proizvoda ili usluga.⁸ Sagleda li se u tom kontekstu okruženje jedne visokoškolske knjižnice, lako se može zaključiti da je korisnička konferencija oblik koji osigurava promicanje usluga knjižnice s jedne strane te bolje povezivanje knjižnice i njezinih korisnika s druge strane. Korisnicima one mogu omogućiti prepoznavanje i upoznavanje novih informacijskih alata i usluga, a knjižnicama aktivnu povratnu informaciju i povećanu vidljivost u najširem korisničkom krugu. Uspješnost takvih konferencija uvelike može doprinijeti povezanosti visokoškolske knjižnice s korisničkim skupinama matične ustanove i sa strukovnim organizacijama kojima korisnici na neki način pripadaju.

Cilj je ovog rada prikazati kakvu ulogu u okupljanju korisnika može imati redovita konferencija jedne visokoškolske knjižnice i kakve koristi ona donosi korisnicima⁹, a kakve knjižnici.

³ Usp. Pinfield, S.; A. M. Cox; S. Rutter. Nav. dj., str. 56–57.

⁴ Usp. Sečić, D. Informacijska služba u knjižnici. 2. dopunjeno i prerađeno izd. Lokve: Benja, 2006. Str. 117.

⁵ Isto, str. 118.

⁶ Isto, str. 119.

⁷ Usp. Epstien, D. How to know when it's time for a user conference. // Bizzabo Blog: inspiring content for event professionals, 18 December 2015. [citirano: 2018-10-01]. Dostupno na: <https://blog.bizzabo.com/how-to-know-when-its-time-for-a-user-conference>.

⁸ Usp. Mal, D. Are you ready to host a user conference? 5 Ways to tell the time is right. // Entrepreneur – Start, run and grow your business, 15 December 2017. [citirano: 2018-10-01]. Dostupno na: <https://www.entrepreneur.com/article/306112>.

⁹ Termin *korisnici* u ovom se radu upotrebljava u širokom značenju. Korisnik u kontekstu razgovora o konferencijama ovdje dakle obuhvaća sve članove i korisnike usluga određene knjižnice, zatim suradnike, tj. knjižničare iz drugih knjižnica, ali također i sudionike konferencije koje se ne može svrstati u te dvije spomenute skupine, a koji, kao predstavnici zainteresirane stručne i nestručne javnosti, čine također važan dio u strukturi sudionika neke konferencije.

2. Godišnja konferencija Središnje medicinske knjižnice

Kod svih se profesija danas prepoznaje i podrazumijeva potreba za stalnim usavršavanjem i cjeloživotnim učenjem. Uloga knjižničara koja je tradicionalno uključivala prikupljanje, organiziranje i davanje informacija na korištenje u današnjem se kontekstu eksponencijalnog rasta informacija sve više mijenja i razvija. Mijenjaju se i potrebe korisnika, a njihovo zadovoljavanje zahtijeva nove kompetencije i sposobnosti koje su od vitalne važnosti za upravljanje informacijama. U visokoškolskim knjižnicama usluge se stoga sve više fokusiraju na potrebe korisnika te na povezivanje i usku suradnju knjižnice s matičnom ustanovom, i to osobito u ulozi potpore njezinu znanstvenoistraživačkom djelovanju te nastavnoj i stručnoj djelatnosti.¹⁰ Svaka visokoškolska knjižnica međutim svojim djelovanjem doprinosi i javnom ugledu matične ustanove, promičući istodobno svoje službe i usluge.

Od knjižničara zaposlenih u tim knjižnicama očekuje se stalan osobni razvoj u vlastitoj, knjižničarskoj struci, ali svakako i u predmetnom području u kojem djeluju.¹¹ Jedan od formalnih načina stručnog usavršavanja i cjeloživotnog učenja svakako su i konferencije. Osim u ulozi polaznika, tj. sudionika konferencija, kako onih knjižničarskih tako i onih iz područja u kojem knjižničarski stručnjak radi, knjižnice i knjižničari prepoznaju se i u drugoj ulozi, a to je ona organizatora konferencija.

Praksa i iskustvo organiziranja konferencije u ovom će se radu oprimirati prikazom konferencije o medicinskim informacijama u organizaciji jedne hrvatske visokoškolske knjižnice. Riječ je o Središnjoj medicinskoj knjižnici Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (SMK) koja je pokrenula i od 2005. godine kontinuirano godišnje organizira konferenciju o medicinskim informacijama, nazvanu *Medical Information Conference Croatia* ili, skraćeno, MICC.¹²

U organiziranju konferencije Središnja medicinska knjižnica ima trajnu podršku svoje matične ustanove, tj. Medicinskog fakulteta, a surađuje i s komercijalnim izdavačima medicinske literature.

Konferencija MICC¹³ omogućuje otvoreni razgovor, razmjenu iskustava i jačanje suradnje knjižnice sa svojim korisnicima, zainteresiranom javnošću i kolega-

¹⁰ Usp. Dempsey L.; C. Malpas. Academic library futures in a diversified university system. // Higher education in the era of the fourth industrial revolution / ed. by Nancy W. Gleason. Singapore: Palgrave Macmillan, 2018. Str. 65–89. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-13-0194-0_4.

¹¹ Usp. Tomaszewski, R.; K. I. MacDonald. Identifying subject-specific conferences as professional development opportunities for the academic librarian. // The Journal of Academic Librarianship 35, 6(2009), str. 583. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2009.08.006>; Hankins, R.; P. Melgoza; C. Seeger; G. Wan. Meeting our users where they conference: a Texas A&M model to support librarian attendance at subject-specific conferences. // Public Services Quarterly 5, 2(2009), str. 99. DOI: <https://doi.org/10.1080/15228950902837541>.

¹² Naziv konferencije na engleskom jeziku koristi se isključivo zbog sudjelovanja inozemnih predavača.

¹³ Mrežne stranice konferencije MICC dostupne su na sljedećoj poveznici: <http://ark.mef.hr/MICC/>. Osim što sadrže opće podatke o svakoj konferenciji, na njima su dostupne i prezentacije s održanih izlaganja.

ma knjižničarima i informacijskim stručnjacima te predstavlja priliku da zajednica raspravi načelna, ali i specifična pitanja vezana uz organizaciju i pristup medicinskim informacijama. Produbljivanjem toga odnosa pridonosi se promicanju knjižnice, ali i kvalitetne informacije, kao trajne potpore medicinskoj znanstvenoj i stručnoj zajednici. Važno je stoga naglasiti kako je riječ o jedinjoj konferenciji toga profila i tematike u Hrvatskoj organiziranoj od strane visokoškolske knjižnice.

2.1. Ciljevi i koncepcija konferencije MICC

Konferencija MICC pokrenuta je s nekoliko ciljeva, među kojima su npr. okupljanje korisnika i posrednika medicinskih informacija, promicanje novih izvora, usluga i alata, zatim dijeljenje iskustava, prijedloga i razmišljanja te učvršćivanje uloge knjižnice u organizaciji informacija i njihova korištenja.¹⁴

Nakon prve konferencije, održane 2005. godine, koja je bila koncipirana kao uvod u široku tematiku medicinskih informacija, konferencije koje su uslijedile obrađivale su izabrane teme koje su se u tom trenutku zbog njihove aktualnosti željele približiti sudionicima konferencije.

Predavači i voditelji radionica birani su iz redova uglednih stručnjaka u određenom području posebno obrađivanom na svakoj konferenciji MICC. Programski odbor konferencije, tj. njezin organizator, prilikom izbora predavača osobitu pozornost posvećuje zastupljenosti stručnjaka iz cijele hrvatske znanstvene i stručne zajednice, ali svakako i onih iz inozemstva.

Konferencija je namijenjena različitim profilima sudionika, i to liječnicima, znanstvenicima, ostalim djelatnicima u području medicine i zdravstva, studentima medicine i povezanih disciplina, informacijskim stručnjacima u polju biomedicinskih znanosti te ostaloj zainteresiranoj javnosti.¹⁵ Od samog početka održavanja konferencije fokus je međutim bio usmjeren na dvije korisničke skupine, a to su knjižničari i liječnici. Ta se usmjerenost zasnivala na činjenici da je jedan od ciljeva konferencije okupljanje krajnjih korisnika koji medicinsku informaciju svakodnevno prenose u kliničku praksu te posrednika koji im u tome pomažu, a podaci o broju i strukturi sudionika pokazuju uspješno profiliranje koncepcije konferencije jer je vidljivo da su liječnici i medicinski knjižničari najčešći sudionici konferencije MICC.

Prva i druga konferencija (2005. i 2006. godine) odvijale su se tijekom dva dana. Prvi dan bio je rezerviran za predavanja, a drugi za radionice. Od treće konferencije, održane 2007. godine, organizator se odlučuje za jednodnevne konferencije podijeljene u dvije cjeline (prvi blok čine predavanja, a drugi radionice).

¹⁴ Vidi: Petrak, J. MICC – prvih deset godina [prezentacija izlaganja održanog na konferenciji MICC 2014]. // MICC 2014, 5. lipnja 2014. [citirano: 2018-09-30]. Dostupno na: http://ark.mef.hr/MICC/micc10_Petrak.pdf.

¹⁵ Vidi: Škorić, L.; M. Šember. „Uđite, otvoreno je“ – X. konferencija o medicinskim informacijama. // *Medix* 20, 113/114(2014), str. 124.

Koncepcija konferencije MICC, razvijana u skladu s potrebama korisničke zajednice i uz stalno praćenje aktualnosti tema te prepoznavanje potrebe za njihovim smještanjem u lokalni kontekst, pokazala se uspješnom, a to potvrđuje stalna zainteresiranost zajednice te suradnja organizatora konferencije (Središnje medicinske knjižnice) sa strukovnim udruženjem glavne skupine sudionika konferencije MICC (Hrvatskom liječnikom komorom).

2.2. Teme konferencije MICC

Teme o kojima se raspravlja na konferenciji MICC uvijek su u interesu stvaratelja i korisnika medicinskih informacija, a također i posrednika u diseminaciji spomenutih informacija. To pokazuje i popis tematskih naslova dosad održanih konferencija MICC (vidi tablicu 1).

Tablica 1. Tematski naslovi konferencija MICC

MICC 2005	Prva hrvatska konferencija o medicinskim informacijama
MICC 2006	Važno je naći dobar dokaz
MICC 2007	Mijenja li se način znanstvene komunikacije u medicini?
MICC 2008	Medicinske informacije i javnost
MICC 2009	Poduka u središtu
MICC 2010	Klinička praksa utemeljena na znanstvenom dokazu: hrvatski pogled
MICC 2011	Upravljanje znanjem – uklanjanje prepreke
MICC 2012	Translacijska medicina – suradnja znanstvenika, liječnika i knjižničara
MICC 2013	Zdravstvena pismenost
MICC 2014	Uđite, otvoreno je
MICC 2015	Što se krije iza recenzije?
MICC 2016	Intelektualno vlasništvo u biomedicini – u procijepu između općeg dobra i materijalnog interesa
MICC 2017	Mijenja li se struktura medicinske literature?
MICC 2018	Medicinske spoznaje u javnom prostoru: informacije ili dezinformacije

Svaka konferencija u svom je središtu imala temu koja je podjednako zanimljiva svim prethodno spomenutim skupinama, ali je ujedno bila aktualna i izazovna te je omogućavala sučeljavanje mišljenja sudionika.¹⁶ Širok raspon važnih pita-

¹⁶ Po završetku svake konferencije MICC objavljuju se prikazi/izvještaji u stručnim publikacijama koji donose opširan pregled predstavljenih tema te reakcije i razmišljanja sudionika konferencije prikupljene u potaknutim tematskim raspravama. „Bibliografija prikaza konferencija MICC“ nalazi se u prilogu 1 na kraju ovog rada.

nja – od onih koja su se doticala različitih vrsta pismenosti (npr. informacijska, zdravstvena), promjena načina medicinske znanstvene komunikacije (npr. otvoreni pristup, intelektualno vlasništvo), odnosa javnosti prema medicinskim informacijama, do promjena u pristupu rješavanju medicinskih problema (npr. medicina utemeljena na znanstvenim dokazima i translacijska medicina) – Središnja medicinska knjižnica izabirala je na temelju prepoznavanja njihove važnosti u korisničkoj zajednici ili prijepora koje su ta pitanja izazivala u široj javnosti (npr. percepcija medicinskih informacija diseminiranih putem javnih medija i društvenih mreža) (vidi sliku 1).

Sastavnicom svake konferencije bile su i radionice koje su sudionicima omogućavale upoznavanje novih informacijskih izvora i alata ili svladavanje neke praktične vještine za traženje i procjenu medicinske informacije. To naznačuju i sami nazivi tih radionica, kao npr. „Statistički pokazatelji u sustavnim pregledima (za one koji nisu statističari)“, „Kliničar pretražuje Medline“, „Što Vam sve treba za znanstveno i stručno napredovanje?“, „Kako odabrati časopis u koji ćete poslati rad i o čemu treba voditi računa?“, „Altmetrija“ i dr.

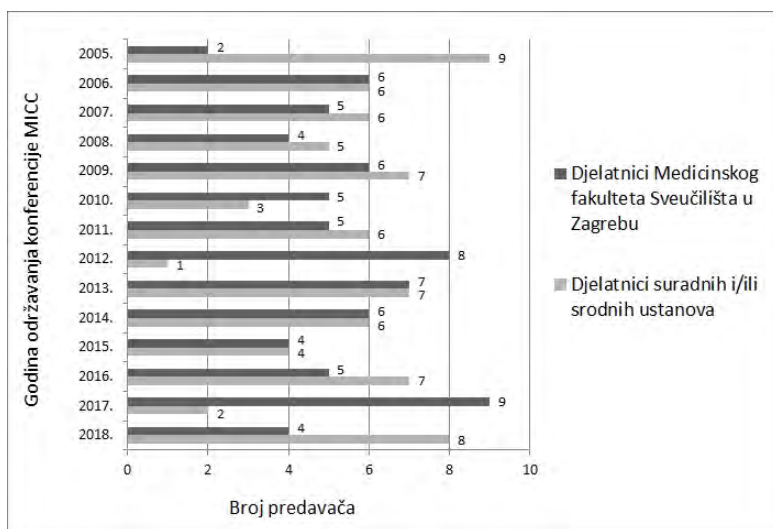
Slika 1. Oblak riječi načinjen od tematskih naslova konferencija MICC

2.3. Predavači konferencije MICC

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu od samog početka podupire održavanje konferencije MICC. Njegova najveća podrška konferenciji ogleda se, prije svega, u zastupljenim predavačima. Kao što se može vidjeti prema podacima na slici 2, djelatnici Medicinskog fakulteta čine polovicu predavača konferencije MICC (76 od ukupno 153 predavača; 49,7 %). Nastavnici koji svojim izlaganjima konferenciji daju prepoznatljivost te osiguravaju kvalitetu i prijenos najnovijih medicinskih spoznaja najugledniji su stručnjaci u svojim predmetnim područjima, kako u temeljnim i kliničkim medicinskim znanostima tako i u području javnog zdravstva.

Osim djelatnika Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predavače čine nastavnici s ostalih hrvatskih medicinskih i srodnih visokoškolskih ustanova, djelatnici znanstvenih instituta, drugi medicinski stručnjaci različitih profila, predstavnici strukovnih udruženja, informacijski stručnjaci i knjižničari, kako iz Hrvatske tako i iz inozemstva, čime se osigurava povezivanje na nacionalnoj razini te upoznavanje s inozemnim iskustvima i trendovima. Udio predavača koji dolaze iz spomenutih suradnih i/ili srodnih ustanova iznosi 50,3 % (77 od ukupno 153 predavača).

Kad je riječ o praktičnom dijelu konferencije MICC, tj. o radionicama, njihovim voditelji najčešće su knjižničari i informacijski stručnjaci, također iz zemlje i inozemstva.

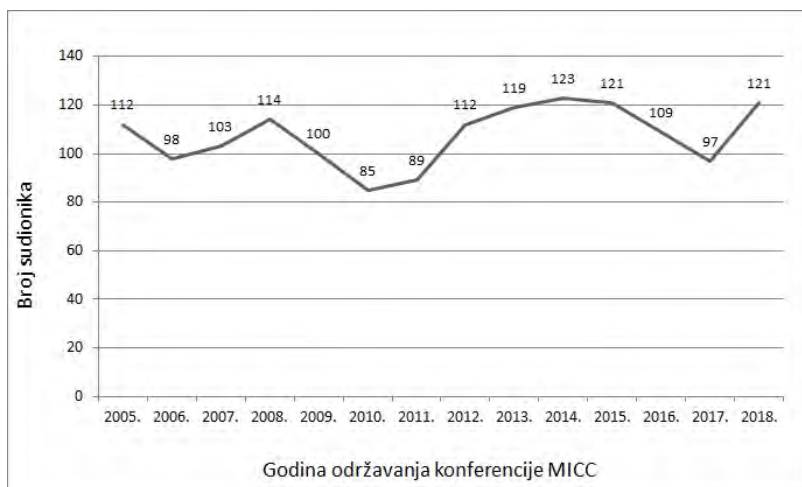

Slika 2. Predavači konferencije MICC u razdoblju od 2005. do 2018. godine prema institucijskoj pripadnosti

2.4. Sudionici konferencije MICC

Ukupan broj sudionika svih održanih konferencija MICC prikazan je na slici 3 te se iz nje može iščitati trajan interes znanstvene i stručne zajednice za teme vezane uz medicinske informacije. Riječ je o ukupno 1503 sudionika tijekom svih 14 održanih konferencija, pri čemu je svaka konferencija imala prosječno 107 sudionika. Najmanje je sudionika konferencija imala 2010. i 2011. godine (85 i 89 sudionika), dok se rast broja sudionika može uočiti od 2012. godine, vjerojatno zbog ukorjenjivanja konferencije u stručnu zajednicu te zbog pravodobnog i pojačanog oglašavanja konferencije. Zanimljiva je činjenica da je najveći broj

sudionika konferencija MICC imala 2014. godine (ukupno 123 sudionika) kad je tematska osnovica konferencije bio otvoreni pristup znanstvenim informacijama u području biomedicine i zdravstva, a riječ je bila i o jubilarnoj, 10. obljetnici održavanja konferencije.

Slika 3. Ukupan broj sudionika konferencije MICC u razdoblju od 2005. do 2018. godine

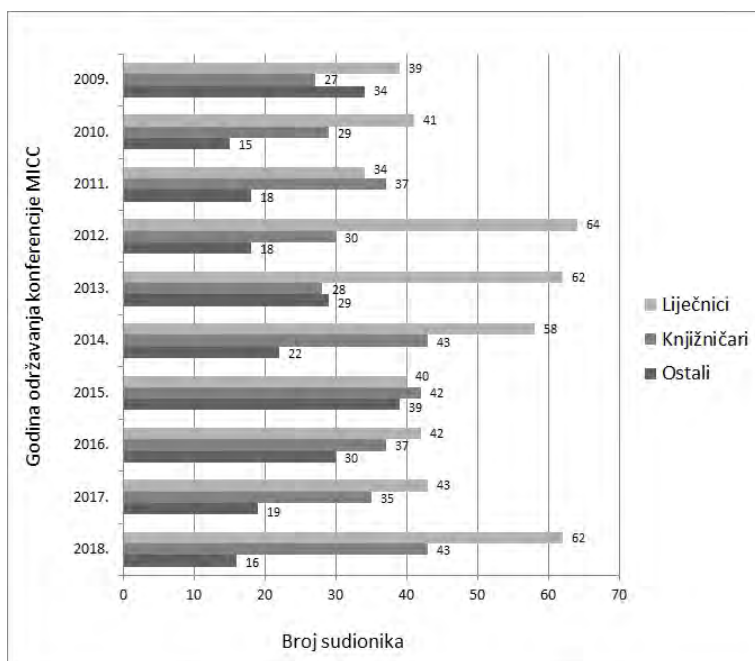
Slika 4 prikazuje sudionike konferencije MICC u desetogodišnjem razdoblju (od 2009. do 2018. godine) prema njihovu profesionalnom profilu. Vidljivo je da su se kao glavni sudionici konferencije profilirale dvije glavne kategorije, i to „liječnici“ i „knjižničari“, kojima je konferencija od samog početka poglavito i bila namijenjena.

Od ukupno 1076 sudionika u promatranom desetogodišnjem razdoblju, liječnici čine 485 (45,1 %) sudionika konferencije MICC, a vidljivo je i kako je riječ o skupini koja gotovo svake godine ima najveći udio sudionika. Najveći broj sudionika tijekom neke konferencije MICC ta je skupina imala 2012. godine (64 liječnika) kad je tema konferencije bila translacijska medicina. Osim toga, velik udio liječnika vidljiv je i tijekom 2013. i 2018. godine kad su se obrađivale teme zdravstvene pismenosti te problematika medicinskih spoznaja u javnom medijskom prostoru (uz osobit naglasak na temi cijepljenja).

Skupinu „knjižničari“, prema podacima na slici 4, čini 351 sudionik, što je 32,6 % svih sudionika konferencije MICC tijekom promatranoga desetogodišnjeg razdoblja. Najveći broj sudionika ta je skupina imala tijekom konferencije održane 2014. godine (43 knjižničara) s temom otvorenog pristupa, što se vjerojatno može protumačiti tadašnjom aktualnošću tih pitanja u knjižničarskoj zajednici potaknutom promoviranjem pokreta otvorenog pristupa u hrvatskoj akademskoj zajednici.

ci te tada recentnim donošenjem „Hrvatske deklaracije o otvorenom pristupu“.¹⁷ Konferencija MICC održana 2018. godine također je pobudila velik interes te skupine sudionika jer se bavila problematikom informacije i/ili dezinformacije u kontekstu medicinskih spoznaja diseminiranih u javnom medijskom prostoru i problematikom lažnih vijesti (engl. *fake news*).

Osim spomenutih kategorija sudionika konferencije MICC, na slici 4 donose se podaci i o skupini „ostali“ koja čini gotovo četvrtinu (240 sudionika; 22,3 %) od ukupnog broja sudionika konferencije MICC u promatranom razdoblju. Riječ je o znanstvenicima i stručnjacima iz srodnih područja (npr. zaposlenici javnozdravstvenih ustanova, farmaceuti i dr.), zatim medicinskim sestrama, urednicima medicinskih časopisa, informatičarima, studentima medicine i dr. Najveći broj sudionika skupina „ostali“ imala je 2015. godine (39 sudionika) kad se konferencija tematski bavila postupkom recenzije u području biomedicine, te su velik dio sudionika činili upravo članovi uredništava hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa te ostali akteri vezani uz znanstveno izdavaštvo.

Slika 4. Sudionici konferencije MICC u razdoblju od 2009. do 2018. godine prema profesionalnom profilu

¹⁷ „Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu“ dostupna je na sljedećoj poveznici: <https://www.fer.unizg.hr/oa2012/deklaracija>.

3. Suradnja Središnje medicinske knjižnice i Hrvatske liječničke komore

„Pravilnik o trajnoj medicinskoj izobrazbi“¹⁸ Hrvatske liječničke komore, donesen 2014. godine, definira stručno usavršavanje liječnika, tj. trajnu medicinsku izobrazbu, kao njihovo pravo i obavezu. Trajna medicinska izobrazba liječnika pritom obuhvaća „kontinuirano praćenje razvoja medicinske struke i znanosti“ te „stjecanje novih znanja i vještina“.¹⁹ Izobrazba i stručno usavršavanje, osobito iz specijaliziranog područja kojim se liječnik bavi, temelje se na određenim načelima, kao što su npr. znanstvena utemeljenost i suvremenost medicinskih saznanja te praćenje svjetskih trendova, trajno ustrajanje na razvijanju znanja i vještina u svrhu poboljšanja kvalitete zdravstvene zaštite pacijenata te svakako i mogućnost samostalnog i slobodnog izbora sadržaja i načina na koji će liječnik pristupiti trajnoj medicinskoj izobrazbi.²⁰

Sadržaj i način trajne medicinske izobrazbe, također propisani spomenutim „Pravilnikom“, daju liječnicima na izbor modalitete njihova stručnog usavršavanja, i to kroz sljedeće kategorije: 1. „Kongres/konferencija“, 2. „Simpozij“, 3. „Tečajevi trajne medicinske izobrazbe“, 4. „Usko specifična izobrazba iz pojedinog područja biomedicine i/ili zdravstva“, 5. „Međunarodni tečajevi“.²¹ Sudjelovanjem u programima trajne medicinske izobrazbe liječnici prikupljaju bodove potrebne za izdavanje, redovito obnavljanje ili zamjenu odobrenja za samostalan rad (licencije).²²

Čl. 30 „Pravilnika o trajnoj medicinskoj izobrazbi“ propisuje da Hrvatska liječnička komora organizira izvođenje trajne medicinske izobrazbe samostalno ili u suradnji s npr. „stručnim društvima Hrvatskog liječničkog zbora, medicinskim

¹⁸ Hrvatska liječnička komora. Pravilnik o trajnoj medicinskoj izobrazbi. 2014. [citirano: 2018-10-09]. Dostupno na: <https://www.hlk.hr/EasyEdit/UserFiles/pravilnik-o-trajnoj-medicinskoj-izobrazbi-14112014.pdf>.

¹⁹ Isto, str. 1.

²⁰ Isto, str. 1.

²¹ Isto, str. 2–5.

²² „Pravilnik o odobrenju za samostalan rad (licenci) Hrvatske liječničke komore“, donesen 2017. godine, propisuje uvjete i postupak izdavanja, obnavljanja ili zamjene odobrenja za samostalan rad (licencije) Hrvatske liječničke komore u svrhu obavljanja liječničke djelatnosti na području Republike Hrvatske, a „Pravilnik o trajnoj medicinskoj izobrazbi“ određuje broj bodova potrebnih za obnavljanje spomenutog odobrenja. Vidi: Hrvatska liječnička komora. Pravilnik o odobrenju za samostalan rad (licenci) Hrvatske liječničke komore. 2017. [citirano: 2018-10-09]. Dostupno na: <https://www.hlk.hr/EasyEdit/UserFiles/Pravilnici/pravilnik-o-odobrenju-za-samostalan-rad-licenci-hlk-1042017.pdf>. Vidi i: Hrvatska liječnička komora. Nav. dj., 2014., str. 6–7.

fakultetima u Republici Hrvatskoj²³ i dr.²³ Time se osigurava pravni okvir koji medicinskim knjižnicama u Hrvatskoj – kao knjižnicama u sustavu znanosti i visokog obrazovanja – pruža mogućnost sudjelovanja u trajnom obrazovanju određenog profila stručnjaka i ostvarivanja uloge knjižnice kao trajne potpore djelovanju i poslovanju svoje matične ustanove.

Hrvatska liječnička komora već je od samog početka održavanja konferencije MICC prepoznala tu konferenciju kao jedan od mogućih načina stručnog usavršavanja liječnika. Rezultat toga jest činjenica da je konferencija MICC od 2006. godine redovito uvrštena u program trajne medicinske izobrazbe pri Hrvatskoj liječničkoj komori.

Kako bi se ostvarilo stalno godišnje uključivanje konferencije u spomenuti program, obaveza organizatora, tj. Središnje medicinske knjižnice, jest da svake godine konferenciju, tj. skup, prijavi na vrednovanje Povjerenstvu za medicinsku izobrazbu liječnika pri Hrvatskoj liječničkoj komori. Prijava, između ostalog, sadržava detaljan opis tematike skupa i obrazloženje njegove važnosti, razrađen program, popis predavača (uz podatak o njihovoj institucijskoj pripadnosti) te podatak o trajanju skupa (tj. podatke o duljini predavanja, seminara, vježbi i usklađene rasprave).²⁴ Prijavljeni skup zatim prolazi kroz proceduru vrednovanja stručnosti te Povjerenstvo za medicinsku izobrazbu liječnika donosi odluku o kategorizaciji²⁵ skupa i odluku o bodovanju²⁶ sudionika skupa. Po završetku svake konferencije MICC Središnja medicinska knjižnica dužna je – kao organizator vrednovanog i kategoriziranog skupa – dostaviti Hrvatskoj liječničkoj komori popis sudionika konferencije na osnovi kojeg se liječnicima sudionicima odobrava upis bodova.²⁷

Svojim sudjelovanjem na konferenciji MICC liječnici se dakle stručno usavršavaju po pitanjima vezanim uz medicinske informacije, pohađajući predavanja i radionice svojih kolega liječnika, ali također i informacijskih stručnjaka, te pritom prikupljajući bodove potrebne za već spomenuto izdavanje, redovito obnavljanje ili zamjenu odobrenja za samostalan rad.

²³ Hrvatska liječnička komora. Nav. dj., 2014., str. 9.

²⁴ Prijava skupa obavlja se ispunjavanjem obrasca na mrežnoj stranici Hrvatske liječničke komore, dostupnog na sljedećoj poveznici: <http://tmi.hlk.hr/PrijavaSkupa>.

²⁵ Hrvatska liječnička komora. 2014. Nav. dj., str. 7–8, 10.

²⁶ „Pravilnik o trajnoj medicinskoj izobrazbi“ razlikuje aktivne i pasivne sudionike. Aktivni sudionici jesu edukatori koji provode izobrazbu, dok su pasivni sudionici zapravo polaznici pojedinih oblika trajne medicinske izobrazbe. Vidi: Hrvatska liječnička komora. 2014. Nav. dj., str. 2.

²⁷ Evidentiranje sudionika, u ovom slučaju konferencije MICC, obavlja se, kao i prijava skupa, putem Informacijskog sustava trajne medicinske izobrazbe (<http://tmi.hlk.hr>).

Organiziranjem konferencije MICC Središnja medicinska knjižnica proširila je svoju edukativnu ulogu²⁸, već potvrđenu na svim razinama studijskog programa matične ustanove, i na područje trajne medicinske izobrazbe.²⁹

4. Zaključak

Visokoškolske knjižnice moraju biti spremne prihvatiti promjene koje se događaju u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, i to osobito u predmetnim područjima u kojima djeluju. Knjižnice u tom okruženju, a u skladu s poslovanjem matične ustanove, nisu samo pružatelji informacijskih usluga nego i partneri kako krajnjim korisnicima tako i strukovnim udruženjima kojima određeni dio tih korisnika pripada te predvodnici inovativnih promjena koje će ustanove u kojima djeluju uvjeriti u važnost uloge koju visokoškolske knjižnice imaju u ostvarivanju svih vrsta djelatnosti i misija određene ustanove.³⁰

Složenost sustava medicinskih informacija zahtijeva od korisnika visok stupanj informacijske pismenosti što je preduvjet djelotvornog upravljanja znanstvenim i stručnim informacijama te cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja. Sudjelovanje knjižničarskih stručnjaka u nastavnom procesu na svim razinama studijskog programa matičnih ustanova, ali i u provođenju programa trajnoga stručnog usavršavanja, jedan je od dokazanih načina u ostvarivanju tih ciljeva.

Konferencija MICC pokazala se vrlo djelotvornim načinom informacijskog opismenjavanja, i to kroz neposredan dijalog korisnika i posrednika informacija (u ovom slučaju liječnika i knjižničara). To iskustvo ujedno je i dokaz da konferencije mogu biti jedan od oblika podrške koju visokoškolska knjižnica može pružiti matičnoj ustanovi u programima trajne stručne izobrazbe.

²⁸ Autorice I. Diane Cooper i Janet A. Crum u svojem su istraživanju identificirale nove uloge i aktivnosti knjižničara u području medicine i zdravstva. Jedna od novih uloga, u kojoj se mogu prepoznati i nastojanja Središnje medicinske knjižnice, jest i knjižničar zadužen za trajnu medicinsku izobrazbu (engl. *continuing medical education librarian*). Vidi: Cooper, I. D.; J. A. Crum. New activities and changing roles of health sciences librarians: a systematic review, 1990-2012. // *Journal of the Medical Library Association*: JMLA 101, 4(2013), str. 272. DOI: <https://dx.doi.org/10.3163%2F1536-5050.101.4.008>. Isto tako, Andrew L. Gerber u svom radu opisuje usku vezu između uloge medicinskog knjižničara (engl. *health sciences librarian*) i koordinatora trajne medicinske izobrazbe (engl. *continuing medical education coordinator*), na primjeru organizacije rada u kliničkoj bolnici u Rahwayu, New Jersey. Vidi: Gerber, A. L. The librarian's contribution to continuing medical education. // *Medical Reference Services Quarterly* 36, 4(2017), str. 411–413. DOI: <https://doi.org/10.1080/02763869.2017.1369291>.

²⁹ Istodobno s osnivanjem konferencije MICC, Središnja medicinska knjižnica osmislila je i sudjelovala u programima usavršavanja medicinskih stručnjaka i kroz održavanje poslijediplomskih tečajeva na matičnoj ustanovi. Vidi: Petrak, J.; H. Markulin; T. Matić [i. e. Matić]. Information literacy in continuing professional development of medical practitioners: a Croatian example. // *Health Information and Libraries Journal* 25, 1(2008), 46–49. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1471-1842.2007.00730.x>.

³⁰ Pinfield, S.; A. M. Cox; S. Rutter. *Nav. dj.*, str. 36–37.

LITERATURA

- Cooper, I. D.; J. A. Crum. New activities and changing roles of health sciences librarians: a systematic review, 1990-2012. // *Journal of the Medical Library Association: JMLA* 101, 4(2013), 268–277. DOI: <https://dx.doi.org/10.3163%2F1536-5050.101.4.008>.
- Dempsey L.; C. Malpas. Academic library futures in a diversified university system. // *Higher education in the era of the fourth industrial revolution* / ed. by Nancy W. Gleason. Singapore: Palgrave Macmillan, 2018. Str. 65–89. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-13-0194-0_4.
- Epstien, D. How to know when it's time for a user conference. // *Bizzabo Blog: inspiring content for event professionals*, 18 December 2015. [citirano: 2018-10-01]. Dostupno na: <https://blog.bizzabo.com/how-to-know-when-its-time-for-a-user-conference>.
- Gerber, A. L. The librarian's contribution to continuing medical education. // *Medical Reference Services Quarterly* 36, 4(2017), 408–414. DOI: <https://doi.org/10.1080/02763869.2017.1369291>.
- Hankins, R.; P. Melgoza; C. Seeger; G. Wan. Meeting our users where they conference: a Texas A&M model to support librarian attendance at subject-specific conferences. // *Public Services Quarterly* 5, 2(2009), 98–113. DOI: <https://doi.org/10.1080/15228950902837541>.
- Hrvatska liječnička komora. Pravilnik o odobrenju za samostalan rad (licenci) Hrvatske liječničke komore. 2017. [citirano: 2018-10-09]. Dostupno na: <https://www.hlk.hr/EasyEdit/UserFiles/Pravilnici/pravilnik-o-odobrenju-za-samostalan-rad-licenci-hlk-1042017.pdf>.
- Hrvatska liječnička komora. Pravilnik o trajnoj medicinskoj izobrazbi. 2014. [citirano: 2018-10-09]. Dostupno na: <https://www.hlk.hr/EasyEdit/UserFiles/pravilnik-o-trajnoj-medicinskoj-izobrazbi-14112014.pdf>.
- Kubelka, M. Top 10 trends at the 2017 Charleston Library Conference. // *Wiley – Space: discover the future of research*, 16 November 2017. [citirano: 2018-10-02]. Dostupno na: <https://hub.wiley.com/community/exchanges/discover/blog/2017/11/15/top-10-trends-at-the-2017-charleston-library-conference>.
- Mal, D. Are you ready to host a user conference? 5 ways to tell the time is right. // *Entrepreneur – Start, run and grow your business*, 15 December 2017. [citirano: 2018-10-01]. Dostupno na: <https://www.entrepreneur.com/article/306112>.
- Petrak, J. MICC – prvih deset godina [prezentacija izlaganja održanog na konferenciji MICC 2014]. // *MICC 2014*, 5. lipnja 2014. [citirano: 2018-09-30]. Dostupno na: http://ark.mef.hr/MICC/micc10_Petrak.pdf.
- Petrak, J.; H. Markulin; T. Matić [i. e. Matić]. Information literacy in continuing professional development of medical practitioners: a Croatian example. // *Health Informa-*

tion and Libraries Journal 25, 1(2008), 46–49. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1471-1842.2007.00730.x>.

Pinfield, S.; A. M. Cox; S. Rutter. Mapping the future of academic libraries: a report for SCONUL. #mappingacademiclibraries, November 2017. // SCONUL – Society of College, National and University Libraries, 9 February 2018. [citirano: 2018-09-29]. Dostupno na: <https://sconul.ac.uk/sites/default/files/documents/Mapping%20the%20Future%20of%20Academic%20Libraries%20Final%20proof.pdf>.

Sečić, D. Informacijska služba u knjižnici. 2. dopunjeno i prerađeno izd. Lokve: Benja, 2006.

Škorić, L.; M. Šember. „Uđite, otvoreno je“ – X. konferencija o medicinskim informacijama. // Medix 20, 113/114(2014), 124–126.

Tomaszewski, R.; K. I. MacDonald. Identifying subject-specific conferences as professional development opportunities for the academic librarian. // The Journal of Academic Librarianship 35, 6(2009), 583–590. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2009.08.006>.

PRILOG 1:

Bibliografija prikaza konferencija MICC

- Šember, M. Prva hrvatska konferencija o medicinskim informacijama. // Mef.hr 24, 2(2005), 49.
- Šember, M. Druga hrvatska konferencija o medicinskim informacijama. // Mef.hr 25, 1/2(2006), 58.
- Petrak, J. Treća konferencija o medicinskim informacijama. // Mef.hr 26, 1/2(2007), 141.
- [MICC 2008]. // Mef.hr 27, 1(2008), 43.
- [MICC 2009]. // Mef.hr 28, 1/2(2009), 96.
- Šember, M. Klinička praksa utemeljena na znanstvenom dokazu: hrvatski pogled. // Mef.hr 29, 1(2010), 96.
- Šember, M. [MICC 2011]. // Mef.hr 30, 1(2011), 114.
- Petrak, J.; H. Markulin; L. Škorić; M. Šember. Skup o medicinskim informacijama MICC 2011. // Medix 17, 94/95(2011), 62–64.
- MICC 2012. // Mef.hr 31, 1(2012), 63.
- Markulin, H. Osmi skup o medicinskim informacijama – MICC 2012. // Medix 18, 101/102(2012), 78–79.
- Šember, M. Konferencija o medicinskim informacijama. // Mef.hr 32, 1(2013), 111.
- Šember, M.; H. Markulin. Skup o medicinskim informacijama MICC 2013. // Novosti Hrvatskog knjižničarskog društva 60(2013). [citirano: 2018-10-15]. Dostupno na: <https://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/733>.
- Šember, M. Jubilarni MICC. // Mef.hr 33, 1(2014), 82.
- Škorić, L.; M. Šember. „Uđite, otvoreno je“ – X. konferencija o medicinskim informacijama. // Medix 20, 113/114(2014), 124–126.
- Markulin, H. MICC 2014 – deseta hrvatska konferencija o medicinskim informacijama. // Novosti Hrvatskog knjižničarskog društva 64(2014). [citirano: 2018-10-15]. Dostupno na: <https://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/982>.
- Škorić, L.; D. Vrkić. MICC 2015 – Što se krije iza recenzije?. // Mef.hr 34, 1(2015), 103–104.
- Majer, I.; M. Šember. Intelektualno vlasništvo u biomedicini – u procijepu između općeg dobra i materijalnog interesa. // Mef.hr 35, 1(2016), 93–94.

- Majer, I.; M. Šember. Konferencija o medicinskim informacijama – MICC 2016 : „Intelektualno vlasništvo u biomedicini“. // *Medix* 23, 124/125(2017), 116–117.
- Majer, I.; H. Markulin. Mijenja li se struktura medicinske literature?. // *Mef.hr* 36, 1(2017), 107–108.
- Majer, I.; H. Markulin. Konferencija o medicinskim informacijama – MICC 2017 : „Mijenja li se struktura medicinske literature?“. // *Medix*, 23. svibnja 2018. [citirano: 2018-10-15]. Dostupno na: <https://www.medix.hr/konferencija-o-medicinskim-informacijama--micc-2017-mijenja-li-se-struktura-medicinske-literature>.
- Žužak, M.; Majer, I. Medicinske spoznaje u javnom prostoru: informacije ili dezinformacije. // *Mef.hr* 37, 1(2018), 133–134.